

Sakari Puisto ps

Kirjallinen kysymys työperäisestä oleskeluluvasta kielteisen turvapaikkapäätöksen jälkeen ja turvapaikkajärjestelmän väärinkäytön estämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Hallitusohjelman mukaan hallitus kehittää lainsäädäntöä ja soveltamiskäytäntöä sen edistämiseksi, että työllistyneet kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet voivat nykyistä joustavammin saada oleskeluluvan työn perusteella. Hallitusohjelmassa on myös kirjaus, jonka mukaan varmistetaan, että Suomeen töihin tulevat saapuvat maahan työntekoon tarkoitettulla luvalla. Kirjaukset näyttäisivät olevan ristiriidassa keskenään.

Työntekoon perustuvia lupia tulee ulkomaalaislain mukaan hakea ennen maahantuloa. Turvapaikanhakijoina tulneiden osalta on kuitenkin jo tehty tässä soveltamiskäytännössä poikkeus, eli he voivat hakea lupia Suomessa. Turvapaikan hakemista ei kuitenkaan ole kansainvälisissä sopimuksissa, EU-lainsäädännössä eikä Suomen kansallisessa lainsäädännössä tarkoitettu työvoiman maahanmuuttoon.

Suomessa kielteisen turvapaikkapäätöksen saanut henkilö voi hakea työntekijän oleskelulupaa, mikäli hänellä on työpaikka. Työntekoon perustuvaa lupaa voi hakea myös turvapaikkaprosessin aikana. Näissä tapauksissa saatavuusharkintaa, työehtojen ennakkovalvontaa ja oleskelulupien yleisiä edellytyksiä sovelletaan. Yleisiä edellytyksiä ovat siis mm. toimeentuloedellytys, voimassa oleva matkustusasiakirja ja se, ettei henkilö vaaranna yleistä järjestetystä ja turvallisuutta.

On huomattava, että Suomessa ELY-keskukset ovat antaneet alueellisia työlupalinjauksia, joilla saatavuusharkinta on poistettu niiden ammattialojen osalta, joilla työvoiman saatavuuden on katsottu vaikeutuneen. Esimerkiksi Uudenmaan alueella siivoustyö ja rakennusala on lähes kokonaan vapautettu saatavuusharkinnasta.

Nykyinen käytäntö siis mahdollistaa sen, että turvapaikkajärjestelmää voidaan käyttää väylänä Suomen työmarkkinoille ja asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin hakeutumalla turvapaikkaprosessin aikana töihin sellaiselle alalle, jossa saatavuusharkintaa ei ole ja hakemalla kielteisen turvapaikkapäätöksen jälkeen työntekijän oleskelulupaa. Lupa on myönnettävä, jos luvan edellytykset täyttyvät. Jos hakijalla ei ole voimassa olevaa matkustusasiakirjaa, mutta hänellä on sellainen ollut turvapaikkaprosessin aikana ja hakijan henkilöllisyys on sen avulla pystytty varmistamaan, myöntää Maahanmuuttovirasto hakijalle muukalaispassin uuden kansallisen matkustusasiakirjan hankkimista varten.

Kirjallinen kysymys KK 294/2019 vp

Soveltamiskäytäntö näyttäisi siis olevan jo nyt suorastaan erittäin joustava.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko hallitus tietoinen tästä mahdollisuudesta käyttää turvapaikkajärjestelmää väylänä Suomen työmarkkinoille ja mitä hallitus aikoo tehdä tämän väärinkäytön estämiseksi,

mitä lainsäädäntömuutoksia pitää sisällään hallitusohjelman kirjaus kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden työperäisistä oleskeluluvista ja

aikooko hallitus laajentaa oleskeluluvan myöntämisen työn perusteella myös niille, joiden henkilöllisyyttä ei ole turvapaikkaprosessin aikana kyetty selvittämään?

Helsingissä 6.11.2019

Sakari Puisto ps